

Het Sustainable Finance Lab

— Brug tussen wetenschap & financiële wereld

Wat kan de financiële praktijk leren van de wetenschap en andersom? Het Sustainable Finance Lab laat van zich horen met nieuwe ideeën en onderzoek. “Financiële instellingen kunnen de overgang naar een duurzame economie vertragen of versnellen.”

Het in 2011 opgerichte *Sustainable Finance Lab* (SFL) was zijn tijd vooruit. “Duurzaamheid? Waar heb je het over?”, zo was in die tijd nog de overheersende opvatting in financiële kringen, zegt **directeur Rens van Tilburg**. Het initiatief voor de denktank kwam van onder anderen Herman Wijffels, toen hoogleraar van de Universiteit Utrecht, en Peter Blom, indertijd bestuursvoorzitter van de Triodos Bank. Het doel: Als netwerk van grotendeels academici in Nederland die lid zijn op persoonlijke titel bijdragen aan een stabiele en robuuste financiële sector. Leden van het SFL doen onderzoek en laten van zich horen in de media en het maatschappelijke debat. Een greep uit de vraagstukken waarover het SFL zich dit jaar uitsprak: Is er voldoende juridische basis voor de Europese Centrale Bank (ECB) om met monetair beleid klimaatverandering tegen te gaan? Hoe financieren we de transitie naar een duurzame economie, wat is de rolverdeling tussen overheid en private financiële instellingen? Van

Tilburg: “We willen nieuwe ideeën genereren voor verduurzaming van de financiële sector en een brug slaan tussen de academische wereld en de praktijk. Niet in een ivoren toren blijven

zitten maar het gesprek aangaan met de sector en horen hoe wij kunnen bijdragen en wat wij op onze beurt van hen kunnen opsteken.”

Twee jaar na de oprichting van het SFL bevestigde de *commissie-Wijffels*, genoemd naar dezelfde Herman Wijffels, de belangrijke maatschappelijke rol van de banken, ook als het

gaat om bestrijding van klimaatverandering. Een van de adviezen aan de minister van financiën luidde: “Zorg dat banken het vertrouwen van de samenleving herwinnen en laat banken aangeven welke rol ze willen spelen in de samenleving”. Van Tilburg: “De boodschap was: banken zijn onderdeel van de samenleving en staan mede voor de uitdagingen die klimaatverandering met zich meebrengt.”

Hijzelf is ervan overtuigd dat financiële instellingen de overgang naar een duurzame economie kunnen vertragen of versnellen. “Een bank bepaalt waar het geld naar toe gaat. Naar een ondernemer met ideeën die passen bij het duurzaamheidsbeleid van de bank of een ondernemer die zich daar niets aan gelegen laat liggen. Als in de financiële sector de knop omgaat, krijgt duurzaamheid de wind in te zeilen.” Gelukkig gaat het de goede kant op, constateert hij. “Ook grote banken tonen inmiddels echt ambities als het om duurzaamheid gaat.”

Maryse Hazelzet, adviseur duurzaamheid bij de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), beaamt deze ontwikkeling. “Banken zijn onderdeel van de samenleving en pakken de bijbehorende verantwoordelijkheden op.” Ze spreekt van “een grote shift”, sectorbreed maar ook binnen de banken zelf. “Duurzaamheid is niet alleen meer een vraagstuk voor een specia-

le afdeling. Alle afdelingen hebben iets met duurzaamheid te maken. Doordat klimaatverandering ook een financieel risico met zich meebrengt moeten banken, mede door toenemende verwachtingen vanuit toezichhouders, klimaatrisico's meewegen in hun risicomangement. Daardoor krijgt het extra waarde binnen de bank.”

“Vooral op Europees niveau krijgen banken steeds meer te maken met wet- en regelgeving. De *EU Green Deal* streeft naar een klimaatneutraal Europa in 2050. Het Europese *Sustainable Finance Action Plan (SFAP)* moet zorgen voor een groene Europese economie, met bedrijven die duurzaam ondernemen en beleggers die investeren in duurzame bedrijven. Aan de hand van de EU-taxonomie, eenduidige definities van ‘duurzame’ economische activiteiten, kunnen bedrijven laten zien hoe duurzaam ze zijn en kunnen beleggers vaststellen of ze duurzaam beleggen.”

Om de transparantie rondom duurzaamheid te versterken heeft de Europese Commissie afgelopen voorjaar een wetsvoorstel ingediend met aangescherpte regels om te rapporteren: de *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)*. De CSRD wordt naar verwachting vóór medio 2022 aangenomen door het Europees Parlement en de Europese Raad, aldus Hazelzet.

Van Tilburg: “CSRD gaat over de betrouwbaarheid van data. De richtlijn bepaalt hoe je over klimaat moet rapporteren en dat de accountant er zijn goedkeuring aan moet geven. Aan de andere kant weten we al veel over sectoren die voor de grootste CO₂-uitstoot zorgen. Daar moeten we meer gebruik van maken. Iedereen

Maryse Hazelzet (links), Rens van Tilburg (rechts)

>>

Wetenschap en financiële wereld

TWEEGESPREK

is ervan overtuigd dat klimaatrisico's ook financiële risico's met zich meebrengen. Tegelijkertijd verandert er niet heel veel in de praktijk als het gaat om het verstrekken van leningen. Ik zou graag willen dat dat meer gebeurt op basis van de data die er al zijn."

Hazelzet pleit voor "een zo eenvoudig mogelijke" taxonomie. "De banken moeten er wel mee kunnen werken. En bij alle rapportage moeten we wel het doel voor ogen houden: de transitie stimuleren. We willen bedrijven ondersteunen van vervuilend naar groen te gaan en niet alleen de thermometer erin stoppen. Taxonomie kan een tool zijn om in gesprek te gaan met bedrijven, zo zou het moeten zijn. Om de wetgeving goed uit te voeren zal het ook belangrijk zijn dat er voldoende data komt om de juiste inzichten te verkrijgen in hoeverre bedrijven bijvoorbeeld voldoen aan de taxonomie. Ze wijst ook op de actieplannen die de banken uiterlijk volgend jaar opstellen. Op basis van vrijwillig commitment gaan de banken onder meer in gesprek met klanten en stakeholders. Op sectoraal niveau praten we met de overheid."

Van Tilburg denkt dat nog grote winst te boeken is bij het midden- en kleinbedrijf. "Waar grote bedrijven tijdens de coronacrisis extra stappen zetten op het gebied van duurzaamheid, bleef het MKB achter. Of stopten bedrijven er helemaal mee." De kleinere bedrijven zijn moeilijk te bereiken door de overheid, maar ze hebben allemaal een relatie met een bank. Daar kun je wat mee en dat gebeurt ook, constateert hij.

Hazelzet ziet hier een rol voor publiek-private samenwerking. "Zodat bijvoorbeeld de onrendabele top van een lening wordt gedragen door de overheid. Een voorbeeld waar de banken mee bezig zijn in samenwerking met EZK is een groene BMKB." Van Tilburg knikt. "De financiële sector kan het niet alleen. De overheid zou bijvoorbeeld meer moeten bewegen als het gaat om isoleren van woningen. Dat proces gaat veel te traag." De overheid zou "meer zekerheid moeten bieden" in de koers van de transitie, vindt hij. "Er zijn veel wegen die kunnen leiden naar de doelen in 2030 en 2050. Ze hebben bijna allemaal gemeen dat je ze gisteren al had moeten bewandelen. Omdat er verschillende paden zijn die elkaar uitsluiten durft geen partij overtuigd een keuze te maken, bedrijven noch banken. Daarom moet de overheid de regie nemen. Het gesprek tussen de financiële instellingen en de overheid zou veel intensiever gevoerd moeten worden. Langs welke weg loopt de transitie? Het maakt niet zoveel uit of je linksom of rechtsom gaat; het is wel belangrijk dat je doorpakt. Dan zul je in 2030 misschien concluderen dat het andersom goedkoper was geweest, maar nu blijft iedereen elkaar aanstaren en gebeurt er te weinig." De banken vragen al enkele jaren om deze transitiepaden, vult Hazelzet aan. "Een geleidelijke transitie, geen schoksgewijze want die kan leiden tot hogere financiële risico's. Wij hebben belang bij

tussentijdse doelstellingen en keuzes."

Van Tilburg ziet het als een positief signaal dat zowel de Europese als de Nederlandse toezichthouder hebben gewezen op de financiële risico's die klimaatverandering met zich brengt. "We hebben het vaak over de intrinsieke motivatie van banken. Dat is mooi. Maar dat de Europese Centrale Bank heeft gewaarschuwd voor de gevolgen is nog belangrijker. Banken waarvan de balans grote risico's als gevolg van CO₂-uitstoot met zich meebrengt, zouden daar extra kapitaal tegenover moeten zetten. Dan kost het een bank dus geld. Ik beschouw dat als een aanmoediging voor de Nederlandse banken om zich daar goed van bewust te zijn en vooral door te gaan op de koers die ze hebben uitgezet." —

